

გაზეთი „რეზენი გზა“ გამომდინარეობს ყოველ თვის პირველ რიცხვში. განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრატეგია-ბიუროსთვის ცალკე პერიოდით ღირს 15 კ., უკანასკნელზე — 10 კ. ხელმოწერისას — 2 კ. ზედასა და ქვედასა დასახლებულ უბანში ცალკე ღირს 2 კ. სათამაშო და საღამოს 5-დან 7-მდე. ხელმოწერილი წერილები არ დაიბეჭდება. დაუბეჭდავ წერილები და კორესპონდენტები არ იხსნება. ინახება ერთი თვით მხოლოდ დღი წერილები და მოთხოვნები. წერილობითი პასუხისთვის საჭიროა საფოსტო მარკები. პირდაპირ მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ დღე. ღირსი 12 საათიდან 5 წუთამდე 2 საათამდე, კვირა-უკვემოთ — დღის 11-დან 12 საათამდე. ადრესი: თბილისი, კონტორა რედაქციის „ჩვენი გზა“, Велико-княжеская № 35.

ყოველდღიური სამოღიციო და სალიბერალური გაზეთი

რეზენი გზა

გამოდის თფილისში 1907 წლის 2 სექტემბრიდან.

გაზეთის ფასი: ერთი წლით 7 მან., ნახევარი წლით 4 მან., ერთი თვით ქალაქ გარეთ 90 კაპეიკი. დასაბეჭდავთ გამოგზავნილი წერილები სუფთათ უნდა იყოს დაწერილი ერთ გვერდზე.

ხელმოწერილი წერილები არ დაიბეჭდება. დაუბეჭდავ მცირე წერილებს და კორესპონდენტებს რედაქცია არ ინახავს. ერთი თვით ინახება მხოლოდ ვრცელი წერილები. წერილობითი ცნობებისთვის საჭიროა საფოსტო მარკები. პირდაპირ მოლაპარაკება რედაქციასთან შეიძლება დღის 10 საათიდან 5 წუთამდე. კვირა-უკვემოთ დღის 11-დან 12 საათამდე.

განცხადების ფასი: პირველ გვერდზე სტ. პერიოდით 15 კ., მეორეზე 10 კაპ. ფოსტის ადრესი: თბილისი, კონტორა რედაქციის „ჩვენი გზა“, Велико-княжеская № 35.

გაზეთი „რეზენი გზა“ — რედაქციის კანტორა დაბეჭდვითაა იცხადებს, როგორც აგრეთვე, ისე სხვათა საყურადღებო, რომ ფული უსათუოდ შემდეგ ადრესზე უნდა გამოგზავნოს: თბილისი, типография „Сорань“ НЕСТОРУ КИШВАРДИЕВИЧУ ЦИЦАДЗЕ.

ი. გომართელი
პარკევი იტალიურიდან მიიღებს ავთოგრაფებს ქ. თფილისში.
გაფორმების პრესეპტი, თამაშების სახელი № 33.

მედიცინის დოქტორი
ს. ა. ლიური
სანიმპერატორო სამხედრო-საქონლო აკადემიის კლინიკის ყოფილი ორდინატორი შარის, შილნი და სხვების იღებს ყოველდღე ავთოგრაფებს დღის 1—2 ს. და საღამოს 5—7 ს. პეტერბურგის ქ. № 10. ტელფ. № 595.

საკაპოზო კლასი
მირზაყვის მიწებისა პირთ იცხადებს იმათ საყურადღებოთ, ვისაც მიწები აქვს აღებული, უსათუოდ მობრძანდენ დაწინაურდნა ალგე კვირას, 23 სექტემბერს, დღის 1-ლ საათზე ანგარიშების გასაცნობათ. კრება ნებადართულია. 5—5—2

გამაღვილი მასწავლებელი
ამხადებს მასწავლებელ-გაფორმებულ და ს. შუკალა და დაბადი სსს-წყალებსა. ამხადებს აგრეთვე სახლ-სოკოლას მასწავლებლის ხარისხის მისაღებათ.
ადრესი: ელისბეტის ქუჩა, სახლი № 148, მასხარაძის ბინა.

ნიშადური
№ 6 გამოვა შაბათს, 22 სექტემბერს. ფასი უფასოა ორ-ორა შურო.
მესამე და მეხუთე ნომრები სულ გაყიდულია.
რედ.-გამომცემელი გ. ბუნია
ნაფიცო მთავრის თანაშემწე

ივანე იოსების ძე **პარპროვი**
გადავიდა ვერის დაღმართზე (Верный спуск) სახლი № 11. 10—1

არჩევნების შესახებ
ყოველი მხრიდან ერთი და იგივე ცნობები მოგვდის, ერთი და იგივე ჩივილი გვემის: არჩევნებზე ძალიან ცოტა ხალხი ესწრება. იქ, სადაც ასობით უნდა იღებდნენ მონაწილეობას, რამდენიმე ათი კაცი ძლივს იყრის თავს, ან ისიც არა; ხანტათ, ხანტათ იძვრებიან; საერთო გულგრილობა, აპათია, უსიცოცხლობა, აი რა არის გამეფებული მთელ საარჩევნო სივრცეზე. ასეთი ვითარებით გახარებულია ა. სტოლიპინი, „ნოვ. ვრემია“-ს ცნობილი თანამშრომელი, ამას წინათ ალტაცებული სწერდა: „მე რომ რომელიმე უტოპიურ კუნძულის მბრძანებელი ვიყო, უტყველოდ შემივლიდნენ მუდმივ, განუწყვეტელ არჩევნებს. შესვენებას ვუწყებდნენ მხოლოდ გან-

ჩვენო აპატიის მიზეზი არც ხალხის პოლიტიკური უმცურებაა. ზოგიერთ იდგილებში საარჩევნო გულგრილობას წინააღმდეგობა უწევს ბოიკოტსაც აცხადებს ხალხის ისეთი ნაწილი, რომელიც უკვე ამა თუ იმ საპარტიო, ან საარჩევნო ორგანიზაციაში ითვლება.

აღნიშნულ მოვლენის მთავარი მიზეზი ასეთია, ხალხი ფიქრობს, რომ საარჩევნო სისტემის უვარგისობის გამო, რამდენიც უნდა ეცადოს მანც ვერ არჩევს ქვეყნის სახალხო წარმომადგენლობას, ნამდვილ საპარტიო დემოს, და თუნდაც შეიძლოს შეუძლებელი და აირჩიოს ასეთი დემა, სულ ერთია, მანც კიდევ გაიკეთებს მის და ამრიგად არაფერი არ გამოვა მთელ დაწყებულიდანაო. როგორც ხედავთ, აქ პოლიტიკური აზრი უკვე ამუშავებულია, ეს მთელი პოლიტიკური მსჯელობაა. მარა ეს მსჯელობა ნათლათ მოწოდებს მოქალაქეებს შეეცადონ ნაკლებად, იგი მოწოდებს, რომ აღმნიშნულ სხვათა ვერ აფასებს სახელმწიფოს არსებულ ვითარებას, მისთვის ბურჟუაზიის მოკლული ის საშუალებანი, ის გზა, რომელიც ქვეყანას გამოიყვანდა ამ აუტანელ მდგომარეობიდან; აქ იმედი და უიმედობა ერთმანეთში გადახარბულია, და ყველა ეს ერთი კი საუკეთესო ნიშანდგია პოლიტიკურ გულგრილობისთვის და აპატიისთვის.

საშინელი მტერი, რომელიც დღეს წინ უდგა რუსეთის იმპერიას, ძლიერი დაბრკოლება, რასაც დაეჯახა მთელი განმთავისუფლებული მოძრაობა, ეს არის სწორედ პოლიტიკური შეგების ნაკლებობა. ხალხის მასის პოლიტიკური ცნობიერება ჯერ კიდევ ვერ ასულა ვერცხვან სიმდღემდე. აი, ამ ნაკლის შევსება ერთ-ერთი უტყუარი თავმჯდომარეა განმთავისუფლებულ მოძრაობის გამარჯვებისა. ხალხის ის წიგნი, ის სკოლა, საიდანაც ხალხის მასს იღებს პოლიტიკურ ცნობიერებას, არის თვით ცხოვრება, ცხოვრება საქმეში მონაწილეობის მიღება. მასისთვის მხოლოდ ასეთი პრაქტიკული პოლიტიკური აღზრდა ხელში-საწვდომი, შესაფერი და ნაყოფიერი. და ამ პრაქტიკას კი იძლევა სწორედ არჩევნები და მთელი ის პოლიტიკური კამპანია, რომელსაც იწვევს სახ. დემა. რამდენადაც მხედრე ენერგიული მასის მონაწილეობა ამ კამპანიაში, თქმა არ უნდა, რომ სახალხო საქმე იმდენათ უფრო სწრაფათ მიღის გამარჯვებისაკენ.

აი ამიტომ, კიდევ და კიდევ გავხსენებთ ჩვენს მკითხველებს, რომ მიუცილებელი საჭიროებაა, ამას იხსოვს საქმეცნო, სახალხო საქმე, თითოეულმა პირნათლათ შეასრულოს თვისი მოქალაქეობრივი ვალი.

ყოველი ამომარჩეველი, რომელიც კი მალა აფასებს თვისი აღმნიშნულ ღირსებას და ვისაც შესწევს მოქალაქეობრივი უნარი, უტყველოდ ისარგებლებს, განახორციელებს თავის საარჩევნო უფლებას და სათანადო აქტიურ მონაწილეობას მიიღებს არჩევნებზე.

ჩამატება და ფინლიანია

დროებითი მყუდროებით გალაღებული რეაქცია „ძლიერ-მოსალოთ“ მიეჭენება რა წინ და კავებს რა გზა და გზა მისი ხელიდან „მოძრაობის“ დროს გავარდნილ „თავისუფლებებს“, ამ ბოლო დროს თავის მთარგუნავ ბრკალს ფინლიანის კონსტიტუციის კენჭს იწვდის და ლაშობს მის განადგურებას. როგორც ვიცით, საერთო სიმშვიდე მოძრაობამ ფინლიანის შესამჩნევად აღუდგინა მისი კონსტიტუცია, რომელიც ფეხ-ქვეშ გათელა მისისანე პლევეს და ბობრიკოვის შევხედვით რევიმმა, და დღეს ფინლიანია რუსეთის იმპერიის საზღვრებში წარმოდგენს თითქო ცალკე კონსტი-

ტუციას ბოლო მოუღოს. ასეთ საბაბით სურთ გამოაყენონ ხსენებული კანონპროექტი, და კიდევ ის შემთხვევა, თუ ვინცობაა ფინლ. სემიმა უარი უთხრა რუსეთის მთავრობას ამ უკანასკნელის მიერ მოთხოვნილ 20 მილიონის გადადებაზე. ის სემიმის კომისია, რომელსაც მანდლინო აქვს და კოხვის გადაწყვეტა, ძალიან ყოყმანობს თურმე ფულის გადადებაზე, ხოლო კომისიის სოც.დემ. წევრები კი გადაჭრით უარყოფენ მას. ბიუროკრატებს, როგორც გაზეთებში ვაღმოვცემენ, თურმე ძალიან ეჩქარებათ ამ საბაბთა ხელში ჩაგდება, რომ მალე სრულიად მოიშორონ თავიდან მათა სიძულვილი—ფინლიანის კონსტიტუცია. თითქმის ფინლიანია კი ამავე დროს კიდევ უფრო ცლილობს თავსა კონსტიტუციის გაუქმებისკენ, რისთვისაც უკვე შემუშავებულ და სემიში წარდგენილ იქნა ხალხი „ძირითადი დებულებანი ფინლიანის კონსტიტუციისა“... ვნახოთ რა იქნება!...

დღეს-დღეობით ჩვენ მხოლოდ ის შეგვიძლია გვიწინააღმდეგავდეთ, რომ ბიუროკრატის ყოველშემთხვევაში იოლათ არ ჩაუვლის ფინლიანის კონსტიტუციის მოსპობის ცდა-განზრახვა. ამის თავმჯდომარე თვით ფინლიანის ხალხი, რომელიც სრულიად ჩვეული არ არის მონურ ცხოვრებას და, მიუხედავად თავისი მღორე ბუნებისა, გააფთრებით იცის ხოლმე ბრძოლა თავისი თავისუფლების დასაცვლათ, რაც მათ ერთხელ კიდევ დაუშუქეს ბიუროკრატისა. ამ მხრივ დღე მნიშვნელობა აქვს იმ გარემოებასაც, რომ ფინლიანელი ხალხის დიდძალი უმრავლესობა ამ ეშაით იმყოფება ისეთ მებრძოლ პარტიის გაფლენის და ხელმძღვანელობის ქვეშ, როგორცაა სოც.დემოკრატია. სწორედ ამ პარტიის თაოსნობით და ხელმძღვანელობით რუსეთის დღეს გაჩენის შემდეგ ფინლიანიაში ყველაგან—თვით მიმარდნილ სოფლებშიც კი დიდძალი მიტინგები გაიმართა, რომლებზედაც ორატორები უხსნიდნენ ხალხს დემის გარეკის და, საზოგადოთ... რუსეთის რეაქციის დამღუპველ მნიშვნელობას ფინლიანისათვის.

ბიუროკრატული მიმსილია, კანონპროექტი მუშათა დაზღვევის შესახებ.

ვინა თქვა, რომ რუსეთის ბიუროკრატია მუშათა კანონმდებლობისათვის თავს არ იტკივებსო? განა ეს ბიუროკრატია არ არის, რომ აფერ იმდენამე წელიწადი კანონპროექტს იმუშავებს ავთოგრაფს, დავრდომილ და მოხუც მუშათა დაზღვევის შესახებ და მის შემუშავებას არა აქვს დასასრული... სხვა მთავრობა, მუშათა ინტერესების შესახებ უფრო არხენი, გაქრავ-გამოკრავდა კლამს და ხელათ გამოაცხობდა ასეთი კანონპროექტს. ჩვენმა დინჯმა და მუყაითმა ბიუროკრატმა-კი ხსენებული კანონპროექტი ხუთჯერ თუ ექვსჯერ შემუშავებულ იმუშავებულ და ჯერაც კიდევ ვერ გაუთავებია მისი საბოლოოთ შემუშავება. ამ ეშაით ვაჭრობა-მრეწველობის სამინისტროს კიდევ შემუშავებია ახალი რედაქცია აღნიშნულ კანონპროექტს, ჩვენი ბიუროკრატია რომ ალა-ალა არ ეკიდება მუშათა დაზღვევის საქმეს, ეს იქიდანაც ჩანს, რომ ის ამ საქმეში დანიტრებულ მხრის დაუკითხავათ რა-ღი მოქმედებს. რა უყუარ, რომ ის მარტო ერთ დანიტრებულ მხრის დაუკითხავათ როდი მოქმედებს. რა უყუარ, რომ ის მარტო ერთ დანიტრებულ მხარეს—ხსენებებს ეკითხება? კანონპროექტი ხომ ამათ ჯახებს—უყუარ! მერე მხარეს-კი მუშებს არაფერს ეკითხება, მაგრამ კანონპროექტს ხომ ამათ სასარგებლოთ ადგენს და მტერ რადა უნდათ?

განა ის კი დიდი მოწყობა არ არის რომ ბიუროკრატია, ვითარცა კეთილი აბეჯენი, მუშების რეტრენგზე ზრუნვისა? რა ვუყოთ, რომ მუშებმა თავიანთი მედვარი ბძოლით აიუძღეს იგი მათზედაც ეფექტა რამე? ამას გარდა, მუშებმა ხომ, როცა მათ რამეს შეეკითხებიან, ყოველთვის ვადამოაზებთ იცია, თავისი მოთხოვნებით! დიხხ, ბიუროკრატია ყოველთვის, რამდენჯერაც კი ხე ნებულ კანონ პროექტის ახალ რედაქციას შეიმუშავებს, ყოველთვის მრწველებს წარუდგენს ხოლმე განსახილველად. მაგრამ ბიუროკრატის უბედურებას სწორედ იმაშია, რომ არ იქნა ვერც ერთხელ ვერ მოაწონა მრწველებს თავისი კანონპროექტი, რომელსაც ეს უკანასკნელი შეთქმულებით ყოველთვის უკუაგდებენ ხოლმე, და სწორედ ეს გარემოება იმის მთავარი მიზეზიც, რომ კანონპროექტის საბოლოო შემუშავება ასე გვიკანებს. მკითხველი იფიქრებს—ძუნწი ხაზინები, ალბათ, იმით იწუნებენ ხოლმე პროექტს, რომ ეს უკანასკნელი მათ ჯიბებს მტის-მეტათ მოუარდებლათ უფათურებს ხელს და მუშების ინტერესებს კი მტის-მეტათ ერთგულად იცავსო. თქვენც არ მომიკვდეთ! განა ხაზინები ეგეთი ეგონებები არიან? პირიქით, მრწველები სწორედ იმით იწუნებენ ხოლმე ხსენებულ კანონპროექტს, რომ იგი უზიაროდ იცავს მუშების ინტერესებს, რომ იგი საკმაოდ ფართო არ არის, რომ იგი არ აძლევს მათ საკმარის უზრუნველყოფას, და ეუბნებიან ბიუროკრატის—თუ შეიძლება დეს გაისარჯეთ და უფრო რადიკალური კანონპროექტი შეიმუშავეთო. ჰო-და, ეს ხომ ეგონებოდა კი არა, ნამდვილი ალტრუისტობა! მართალია, ასეთი ალტრუისტობით მრწველები არაფერს არ კარგავენ და მხოლოდ იმას იგებენ, რომ მათთვის არა-სასურველ კანონპროექტის შემუშავება გვიანდება, მაგრამ რა ენადღებოდა: პასუხისმგებელი ხომ თვითონ არ არიან, არამედ ბიუროკრატია! ამან-კი დეე, თავში ქვა იხალოს, ხოლო თუ მას სურს მრწველები გახდენ პასუხისმგებლები ამ საქმეში, დაუთმოს მათ თავისი ძალა-უფლება და მაშინ ისინი დაინახებენ მასაც და მუშებსაც, როგორ დაიცვენ მუშების ინტერესებს, როგორ ფართო და რადიკალურ განონპროექტს შეიმუშავებენ მათ დასაზღველად. მანამდის კი დასასრული არ მიეცემა ამ კითხვის გადაწყვეტას.

არჩევნების გამო.

ხალხის გულგრილობამ არჩევნებისადმი ბევრგან მოლოდინსაც კი გადააქარბა. მაგრამ ეს გარემოება რომ ხალხის მიერ რეჟიმთან შერიგებას და სახალხო წარმომადგენლობის უარყოფას არ მოსწავსო...

ვებს, არამედ სულ წინააღმდეგს ამტკიცებს,—ამტკიცებს იმას, რომ ხალხს აღარ სწამს არაფერი, რაც არსებულ რეჟიმის ხელიდან გამოდის,—ეს აშკარათ ჩანს იქ-დან, რომ საცა კი ხალხმა მოინაწილეობა მაილო არჩევნებში, ყველგან რწმუნებულთა დიდძალი უმრავლესობა ისევ ოპოზიციურ ელემენტებისაგან აირჩია. გლეხებისა და განსაკუთრებით, მეშენის რწმუნებულთა შესახებ ლაპარაკი მეტია, წინდაწინვე თავის-თავათ იტულისხმება, რომ ამათ კურებიში არა თუ უბრალო ოპოზიციონერები, წესით-ღებუც კი მრავლად ვადიდდენ, და ვავიდენ კდეც, მიუხედავად ათასგვარ ხრიკებისა და უზომო შევიწროებისა მთავრობის მხრივ. აქ უფრო საყურადღებოა ის არის, რომ წვერილობა მემამულეებშია კი, რომლების მისამხრბათაც მთავრობამ ბევრი საკენი დახარჯა, აშკარათ გამოხატეს თავისი უარყოფითი დამოკიდებულება რეჟიმის მიმართ ოპოზიციურ რწმუნებულთა არჩევით: მათაც კი ზოგ გუბერნიებში თითქმის მხოლოდ ოპოზიციონერები აირჩიეს, პეტერბურგის გუბერნიის თითქმის ყველა მაზრებში წვერი მემამულეთა რწმუნებულთა დიდძალი უმრავლესობა კადეტებისაგან შეიღება. ამაზე კიდევ უფრო მაულოდნელი იყო მთავრობისათვის არჩევნების შედეგი საზღვდლოების კურიაში. დიდხანს მალა დებეშათა საავენტომ ეს შედეგები, მაგრამ უკმა თავი არ დამანა და თვით საავენტოს ცნობებიდან ჩვენ ვტყობილობთ, რომ მდღელებიც რწმუნებულთა უმრავლესობას ოპოზიციურ ელემენტებიდან ირჩევენ. მაგალიტემაარსკის მაზრაში 8—9 რწმუნებულნიდან მხოლოდ 2 აურჩევიათ მემარჯვენე, დანარჩენები სულ პროგრესისტები; სარანის მაზრაში—მდღელების 7 რწმუნებულნიდან 3 კადეტია და 4 უპარტია; ინსაროვის მაზრაში—ყველა 4 რწმუნებულნი მდღელები პროგრესისტია.

ასეთ ამებზე გვატყობინებს თვით ოფიციალური დებეშები. ხოლო ვახეობის-მიერ კერძოთ მიღებული დებეშებიდან იმასაც ვტყობილობთ ხოლმე, რომ აქამდე მდღელები სოც-დემოკრატებსაც და სხვა უკიდურეს მემარცხენებსაც კი ირჩევენ რწმუნებულთათ. როგორც უნდა იყოს არჩევნების საბოლოო შედეგი (დებუტატების არჩევა), რაც დიდათ დამოკიდებულია უმრავლესობის კანონზე, ამ პირობებზე არჩევნების შედეგი სრულიად საკმარისია ამის დასახათ, თუ რა მგზნებარე ცეცხლი ღვივის მთელი ხალხის გულში იმ საერთო მყუდროების კალთებს ქვეშ, რომელსაც დღევანდელი რეჟიმი თავისი გამარჯვების სიმპტომათ რაცხს.

შეგრილი დგას და ფულებს სთხოვს დასავლეთ ევროპის სოცდარგებს. გერმანიის კი არ ქონდა და არც ახლა აქვს სხვაგან გასაცემი ფული. როგორც არა ერთხელ ვთქვამხ, გერმანიის საწარმოვო ძალთა განვითარების ტემპი ჯერ კიდევ არ არის შესუსტებული. მისი თანხა ჯერ კიდევ წარმოებას და აღებ-მიცემობას ხმარდება; იგი არ არის სალაროებში დაგროვილი, როგორც ინგლისში და საფრანგეთში. გერმანიაში არ მოიპოვება რუსეთის მთავრობის მემხიდველი საკენკა.

ეკონომიური ვითარება რკინის კანტლერზე უფრო მედვარი გამოდგა, რუსეთი ვერ დაუკავშირდა გერმანიას, თუმცა ორივე სახელმწიფო და მათი მებარარაღტრე ლიბერტ-დუბროვინი სულთი და გულთი ნატრობენ ამას. კიდევ ამიტომ შედგა სამთა კავშირი: გერმანია, ავსტრო-უნგრეთი და იტალია. ამ კავშირის მიზანი, როგორც მისი მამათ-მთავარი ბისმარკი ხსნიდა, ევროპაში status quo-ს დაცვა იყო. გერმანია ერიდებოდა საფრანგეთის რევანშს (სამაგიეროს გადახდას) და ელზას-ლოტარინგის დაკარგვას; ავსტრია ბლკანეთის ნახევარკუნძულზე ეომებოდა რუსეთის ვავუნენას; ახლათ ვაერთიანებული იტალია შიშობდა, ვი თუ საფრანგეთი ისევ შემომესიოს და რომიდან გამდევნოსო. აი მთავარი მიზეზები, რომელნიც რუსეთს და საფრანგეთს ამ სამხელმწიფოს უპარდაპირებდენ და ბოლოს კიდევ გამოიწვიეს ამ უკანასკნელთა კავშირი.

მაგრამ არც ეს კავშირი იყო თავიდანვე ზუნებრივი და დროს შესაფერი. იტა-

ლიის ხალხი, რომელმაც აქდენი იტანჯა ავსტრიის ჰამბურგების მტარვლობის ქვეშ, ცუდათ გრძობდა თავის თავს ახალ მეკობრებთან. მისი სულის კვეთება უფრო ფრანგებთან თხოვლობდა თანხმობას, თუმცა ორივე მთავრობაში სულ სხვანაირათ ფიქრობდენ. ავსტრო-უნგრეთის შინაური საქმეები ისე იყო აწეწილდაწეწილი ნახევრათ აბსოლიუტურ, ნახევრათ კონსტიტუციონალურ გამეგობის მეოხებით, რომ მისი წვეგრობა სამთა კავშირში მხოლოდ ნომინალური იყო. დარჩა მარტო გერმანია, რომელიც სერიოზულათ ეკიდებოდა სამთა კავშირს. მისი მეფე.—კანტლერები წულზე ფეხს იდგამდენ, რომ ქვეყნისათვის დაპეტროკებისათ სამთა კავშირის შრისხანე ძალა. ბაქიობა და დეზების ჩხარუნი ღმერთს ვილჰელმისთვის დაულოცნია და ისიც ახერხებდა დერწმუნებია ფილისტერი, ეს მით უმეტეს, რომ ყველა კავშირები თავიანთ მიზნათ მშვედობიანობას სახავდენ, რასაკვირველია, თვალთმაქცურათ.

ამ ყალბ მდგომარეობას მუდამ გრძობდენ ბერლინის კულუბრებში და ამიტომ იქ ნიშნით მუშვედობდა გვეგები გერმანიისათვის ისეთ მდგომარეობის მოსაპებლათ ევროპაში, რომ ავსტრო-უნგრეთი და იტალია, ნებით თუ უნებლოეთ, გამხდარიყვენ გერმანიის ყურ-მოჭრილი და სამთა-კავშირი მათთვის მარტო სიტყვათ არ დარჩენილიყო. ასეთი მომენტი გერმანიისათვის თითქო კიდევ დადგა. რუსეთი დამარცხდა მანჯურიაში და საფრანგეთი მარტოკა დარჩა. გერმანიის მთავრობამ მოიფიქრა ერთი რტარტარო-სულთა საქმე. ბიულოვმა გამააცხადა

დაერთო ოსპალეთ-სპარსეთის საზღვრებზე მომხდარი შეტაკება.

არც ერთ ზემო აღნიშნულ ფაქტზე არ ადღეღვა სამშვიდობო კონფერენცია. მან უბრალო პრეტეტოკი არ გამოაცხადა, უბრალო დემონსტრაციაც არ მოახდინა.

გააგის კონფერენცია ზუნებრივი სიკვდილით გარდაიცვალა. Finita la comedia.

ლ. მარტოვის წიკილი.

გახ. რეჩა-ში მოყვანილია შინაარსი. მარტოვის მიერ ს-დ. პარტიულ ორგანიზაციების მიმართ გამოქვეყნებულ წვერილისა, სათაურით—**როგორ მოექცეთ ხელმეორე კენჭის ყრის დროს**—? ავტორი არჩევს სრულიად რუსეთის ს-დ. კონფერენციის გადაწყვეტილებას ამ კითხვის შესახებ და ამბობს: ჩემთვის სრულიად გაუგებარია კადეტების გამოარცხვა შესაძლებელ მოკავშირეთა სიდიდან, ხელმეორე კენჭის ყრის დროს (არჩევნების პირველ საფეხურებზე), მაშინ როდესაც იგივე კადეტები მიღებულნი არიან მოკავშირეებთან არჩევნების საბოლოო საფეხურზე (საფეხურნიო კრებაზე). როცა ჩვენ არჩევნების სულ პირველ საფეხურზე დამოუკიდებელ სიგბით გამოვდივართ, ამით გვინდა რაც შეიძლება უფრო მკაცრათ დავუპირდებაროთ ჩვენი პროგრამა ყველა სხვა პარტიების პროგრამებს. ეს მიზანია, განავრძობს ავტორი, მღწეულია არჩევნების სულ პირველ საფეხურზე გათავებისათავე. შემდეგ, თუ აბსოლუტური ხმის უმეტესობა ვერავენ მიიღო, ხდება ხელმეორე კენჭის ყრა, რომლის დროსაც არავითარ არსებით ცვლილებას არ განიცდის ამრჩევლთა პარტიული განაწილება. აქ გაცილებით უფრო, ვინემ არჩევნების საბოლოო საფეხურზე, ადგილი უნდა ქონდეს უბრალო რტენიკურ შეთანხმებას, ორ უფრო მახლობელ პარტიის შორის, და მანდატების განაწილებას უკვე გამორკვეულ პარტიების ძალების დავაწრათ. ასეთ რტენიკურ ოპერაციას ჩვენ თავს ვახვევს ის საფრთხე, რომ ხმების დაქაქსვა საბოლოო არჩევნების დროს ხელს შეუწყობს რეაქციის კანდიდატების გატარებას. მაგრამ ნიშნავს თუ არა, გვეკითხება ავტორი, თითქო კონფერენციის მიერ მიღებული გადაწყვეტილება ავტოლტებლათ გვაყენებდეს იეთი პარტიის როლში, რომელიც ხელს უწყობს მემარჯვენეთა გაყვანას? სამდნიეროთ არა. კონფერენცია კრძალავს მხოლოდ შეთანხმებას კადეტებთან ხელმეორე კენჭის ყრის დროს, მაგრამ მან მიგვითთა ჩვენ იმ გზაზე, რომელსაც უნდა დავადგეთ ხელმეორე კენჭის ყრის დროს, თუ პირველმა არჩევნებმა პარტიული კანდი-

დატები გარიყული დასტოვა, ე. ი. არ მისცა მათ არც პირველი და არც მეორე ადგილი ხმების რიტვის დაკალაზე? ამ შემთხვევასათენ უნდა ვთქვათ, რომ ლოდ ერთ ლონისძიებას გავწვიდს: მემარცხენეთა ბლოკს ხელმეორე კენჭის ყრის დროს. შემდეგ ავტორი მოავალ მაგალითებით გვიმტკიცებს, რომ ს-დ. მდგომარეობა შეიძლება კრიტიკული შეიქნეს ხელმეორე კენჭის ყრის დროს, თუ აღმოჩნდა, რომ პროველ არჩევნებზე მემარჯვენემა შედარებით უფრო ბევრი ხმები მიიღეს, ვინემ კადეტებმა ნაროდნიყულ პარტიებთან ერთათ, და თუ მემარჯვენეთა დამარცხება შესაძლებელი მხოლოდ სოც-დემოკრატების შეერთებით მომოსიციასთან. მარტოვი ურჩევს პარტიულ ორგანიზაციებს შემდეგი საშუალება იხმარონ ასეთი მდგომარეობიდან გამოსასვლელათ: პარტია არა კრავს შეთანხმებას, არ აწაწილებს მანდატებს და ნებაყოფლობით უარს ამბობს იმ მანდატებზე, რომლებზედაც უფლებმა ექნებოდა, თუ რომ პროპორციონალურათ განაწილებდენ მათ, მაგრამ ამ შემთხვევაში პარტია მეტი სიმედგრით უნდა ეუბნებოდეს ამრჩევლებს შემდეგს: რადგან გამოირკვა, რომ შეუძლებელია ჩვენ ძალ-ღონით გავიყვანოთ ჩვენთვის საჭირო კაცები, ახლა ჩვენ მიზნათ ვისახავთ—შავრახმელები ვავაშავთო. დასასრულ ავტორი იმდღავნებს, რომ ის პარტიული ორგანიზაციები, რომლებიც არა დგანან იმ თვალთახედვის წერტილზე, თითქო ს-დ-ისათვის სულ ერთი იყოს—შავრახმელები ვავლენ თუ კადეტები,—ეს ორგანიზაციები მიიღებენ მის მიერ ნარჩევ ტაქტიკას; რადგან ტაქტიკის არჩევა, კონფერენციის გადაწყვეტილების ფარგლებში, ორგანიზაციებს სრულიად დამოუკიდებლათ შეუძლიათ.

ახალი ამბავი

წინასწარი საარჩევნო კრება. ადგილობრივი ადმინისტრაციის ნებართვით შაბაის, სლამოს 5 საათზე, ზუბალაშვილის სახალხო სახლში მოხდება წინასწარი საარჩევნო კრება რუსთა კურის ამომრჩევლებისა. კრება ნებადართულია.

საარჩევნო ბიულეტენების დაგზავნა. 19 სექტემბერს ქალაქის საბჭოთა დაუგზავნა საარჩევნო ბიულეტენები მესამე განყოფილების ამომრჩევლებისსა, მოკაულებს: მე-6 უბნისას 1911, მე-7—7455, მე-8—1303 ცალი. დღეს ან ხვალ გავგზავნებთ რუსთა კურის ამომრჩევლებსაც.

ფარმაცევტების განცხადება. თფილისის ფარმაცევტები ფარმაცევტთა და აფთიაქის შეგირდთა საყურადღებოთ აცხადებენ, რომ ალავისათვის თფილისში გრამ საქმეს ამა რას უშველიდა. საფრანგეთს მიენიქა უპარატესი მდგომარეობა მაროკოში და გერმანიის მთავრობა კულამოქუბულები გამოისტურეს.

ვილჰელმი ჯერ ძალზე ვაგულიანდა და ავსტრო-უნგრეთის საგარეო მინისტრს დემონსტრატულათ მადლობა გამოუცხადა მისი ერთგულობისათვის კონფერენციისაზე; მას სურდა ამით იტალიის მთავრობის ორგულობისთვის ხაზი გავსვა. მაგრამ კონსერვატორებმა მაშინვე მოართეს ყუენა: ამა რას სჩადიხართ, ასეთი ბაქიობით ხომ სულ დაუორგულებთ იტალიას სამთა კავშირს! ბერლინის კომინეთი ისევ დაუბრუნდა ძველ გზას: მან ბოდიში მოახდა რუსეთის მთავრობის წინაშე ეგზომ თავებლობაში. ვილჰელმმა თავის ერთგულობის დასამტკიცებლათ სტესქეს უმაღლესი ორდენი, pair le Merite, უწყალობა. აქაც უიღბლობა: პორტარტურის გამგეში სტესელი და უმაღლესი ორდენი!

ამგვართ, არც სამთა კავშირს ადგია კით დღე. მისი მდგომარეობა გაცილებით უფრო კრიტიკულია, ვინემ ორთა-კავშირის მდგომარეობა. კიდევ ამიტომ იყო შარშან ბიულოვი რაპალოში, იტალიის გარეშე მინისტრთან გრაფ ტიტონისთან. წველს იმავე მინისტრს ესტუმრა ავსტრო-უნგრეთის გარეშე მინისტრი ბარონ ერენტალი. ბერლინის და ვენის ამაცი მინისტრები მიძუნძულობენ იტალიაში და მთავრობას სამთა კავშირის ერთგულობას სთხოვენ. უმეკელია, ვილჰელმიც გაეჩხილება შუაში თავის ორდენებით, და ჩვენც დაუუცალოთ ამ სერიის ა. ჩხ.

